

[Intro]

Ännu en morgon – Teckning ur Moderna Museets samling

Att teckna är ett sätt att åskådliggöra världen som den ter sig för stunden. Teckningsprocessen ger utrymme för såväl närgångna studier av små detaljer som för reflektioner över stora skeenden. I den här utställningen har vi valt att sätta själva handlingen – att teckna – i fokus. Traditionellt tecknande med penna på papper möter tekniker som utgår ifrån teckning.

I Moderna Museets samling finns cirka 12 000 teckningar. Här presenterar vi runt 150 av dem tillsammans med ett urval verk i andra medier som på olika sätt relaterar till tecknandets många uttryck. De berättar om allt från poesi till politik, och de både speglar och formar hur det är möjligt att uppleva tillvaron.

Utställningens titel är lånad från konstnären Sven Jonssons teckning *Ännu en morgon* – en titel som kan rymma både hopp och förtvivlan. Hur just du tolkar den berättar om dina erfarenheter och din syn på världen.

Du är varmt välkommen att teckna själv när du går genom utställningen. Det finns material att låna i korridoren utanför, eller att köpa i vår butik om du hellre vill ha ditt eget block att teckna i.

Yet Another Morning – Drawings from the Moderna Museet Collection

Drawing is a way of visualising the world as it appears in the moment. The process of drawing allows for both the close study of small details as well as the reflection on major events. In this exhibition we have chosen to focus on the act of drawing; where traditional pencil on paper meets other techniques based on this art form.

The Moderna Museet Collection contains some 12,000 drawings. Here we present around 150 of these, together with a selection of works in other media that relate in various ways to the many forms of expression that drawing can take. From poetry to politics, the artworks both reflect and shape the way we experience our existence.

The title of the exhibition is borrowed from the artist Sven Jonsson's drawing *Yet another morning* – a title that can contain both hope and despair. How you interpret it says something about your experiences and your view of the world.

You are very welcome to draw as you walk through the exhibition. Materials are available to borrow in the corridor outside, or for purchase in our shop if you prefer to use your own sketchpad to draw on.

[RUM 2425]

Linjer och skuggor

Några böljande linjer kan fånga en hel människa. Det behövs inte mer för att du ska se kroppen som ligger utsträckt över pappret. Eftersom hjärnan vill skapa helhet och sammanhang, kompletterar den oftast resten av bilden själv. Med hjälp av tidigare erfarenhet och vår förmåga att fylla i linjer och skapa mönster, tolkas enkla streck till något som blir meningsfullt för dig.

En teckning består främst av linjer, konturer och skuggor. Tillsammans skapar de djup och rörelse i bilden. Streck för streck växer nya ytor fram med skiftande valör, från papprets vita grund till kolets sammetssvarta yta. Skugga kan definiera form och yta, den kan skapa kontrast och ge en illusion av avstånd och djup. Den kan göra en teckning mer realistisk genom att efterlikna naturliga ljusförhållanden, men den kan också användas symboliskt, utan koppling till det faktiska ljuset. Då blir skuggan en förmedlare av känslor som skapar stämning och atmosfär.

Många gånger är det en snabb process att fästa tankar och idéer på ett papper med penna, krita eller kol – ibland är det ett mödosamt och metodiskt arbete. I det här rummet finns exempel på teckningar som spänner från abstraktion till realism, från saklig dokumentation till känsloladdade tolkningar.

Lines and Shadows

A few curved lines can capture an entire person. That's all you need to see the body stretched out across the paper. Our brain, striving to create coherence and context, usually completes the rest of the picture itself. Using past experience and our ability to fill in lines and create patterns, simple strokes are interpreted into something that makes sense to you.

A drawing consists mainly of lines, contours and shadows. Together they create depth and movement in an image. Line by line, new surfaces of varying colour emerge, from the white base of the paper to the velvety black of the charcoal. Shadow can define shape and surface, create contrast, and give the illusion of distance and depth. It can make a drawing more realistic by mimicking natural light conditions, but it can also be used symbolically, without any connection to the actual light. In this case, shadow becomes a conveyor of emotion, creating mood and atmosphere.

Putting thoughts and ideas on paper with pencil, crayon or charcoal is often a quick process – but sometimes it can be a painstaking and methodical endeavour. In this room there are examples of drawings that range from abstraction to realism, from factual documentation to emotionally charged interpretations.

[RUM 2424]

Ansikten och känslor

Vad är det som gör att vi känner igen en människa? Genom att fånga ett karakteristiskt drag – en trubbig näsa, en blick under lugg – förmedlas inte nödvändigtvis en porträttlikhet, men kanske snarare ett intryck som genast berättar vem personen är. I teckningen bevaras minnet av den som avbildas, liksom känslorna mellan konstnär och modell.

När konstnärer tecknar av sig själva är situationen ofta mer sökande. Med granskande ögon sneglar de ut från pappret, och blicken vi möter är den som de sett på sig själva med. I vår tid betraktar vi det egna ansiktet mer än någonsin tidigare, och bilder av oss själva har blivit en vanlig del av vårt identitetsskapande. Men om det är ett ögonblicks handling att dokumentera sig själv med telefonen, handlar det tecknade självporträttet mer om introspektion – att se bortom ytan, in i sig själv.

Här ser vi bilder av människor, porträtt och självporträtt, som alla är laddade med olika känslor. En teckning visar ett barn med mörka ögonhålor på bårhuset, en annan ett nyfött spädbarn med runda kinder. Lena Cronqvist har tecknat en sten mellan två personer i en säng; mörk och tung ligger den där och gör det omöjligt att sova. I Afrang Nordlöf Malekians verk *My Dear Dad Said* bevittnar vi ett pågående tecknande. De mjuka penselhåren smeker konstnärens hud, samtidigt som berättelsens mörker lämnar lika svarta känslospår efter sig som penseln gör på kroppen.

Faces and Emotions

What is it that makes us recognise someone? Capturing a characteristic feature – such as a snub nose or a glance from under a fringe – does not necessarily convey an exact likeness. Rather, it gives an impression that immediately reveals who the person is. In a drawing, the memory of the person portrayed is preserved, along with the emotions shared between the artist and their model.

When artists draw themselves, the situation is often more exploratory. They look at us from the paper with questioning eyes, and the gaze we meet is the one they have turned on themselves. In this day and age, we look at our own faces more than ever before, and images of ourselves have become a common part of shaping our identity. But while documenting ourselves with a mobile phone only takes a moment, the drawn self-portrait involves more introspection, looking beyond the surface, into ourselves.

Here we see images of people, portraits and self-portraits, all charged with different emotions. One drawing depicts a child with dark eye sockets in a morgue, another a newborn baby with round cheeks. Lena Cronqvist has drawn a stone between two people in a bed; dark and heavy, it lies there, making sleep impossible. In Afrang Nordlöf Malekian's work, *My Dear Dad Said*, we witness a drawing in progress. The soft bristles of the brush caress the artist's skin, while the darkness of the story leaves traces of emotion as black as the brushstrokes on the body.

[RUM 2423]

Det stora i det lilla

För de flesta människor är den egna upplevelsen lika med verkligheten, men vi vet egentligen inte hur andra ser på tillvaron. Där någon ser kaos skönjer en annan ordningen bakom; något som kan verka obetydligt visar sig bära på stor komplexitet. Kan en bild förmedla det som är dolt vid ett hastigt betraktande?

Hilma af Klint menade att universums osynliga aspekter är lika verkliga som de synliga, och att oavsett om hennes verk var abstrakta eller naturtrogna återger de den sanna kärnan i det hon avbildade. I landkonstverket *Spiral Jetty* tecknar Robert Smithson en gigantisk logaritmisk spiral på en torrlagd sjöbotten med hjälp av en gränskopa och basaltblock. Kurva efter kurva ökar spiralen – i samma form som går igen i snäckskalet och i Vintergatans armar. I dialogen mellan mikrokosmos och makrokosmos får vi syn på att varje liten del av världen speglar en större helhet.

Ibland kan tecknandet i sig fungera som en ritual eller en metod för att undersöka yttre och inre verkligheter. JO Mallanders fyra meter långa verk utgörs av avtryck som uppstått genom hans meditativa och koncentrerade upprepande av samma handrörelse. Teckningen blir ett spår av en handling där kroppen är kanalen som förenar det materiella och det andliga.

The Large in the Small

For most people, their own experience equals reality, but we don't really know how others see life. Where one person sees chaos, another sees order; what may seem insignificant turns out to be highly complex. Can an image convey what is hidden at first glance?

Hilma af Klint believed that the invisible aspects of the universe were as real as the visible, and that her works, whether abstract or naturalistic, reflected the true essence of what she was depicting. In the land artwork *Spiral Jetty*, Robert Smithson used an excavator and basalt boulders to draw a vast logarithmic spiral on a dry lake bed. Curve by curve, the spiral grows, echoing the same shape found in a seashell and the arms of the Milky Way. In the dialogue between microcosm and macrocosm, we see how every small part of the world reflects the larger whole.

Sometimes drawing itself can function as a ritual or a method of exploring external and internal realities. JO Mallander's four-metre-long work is made up of impressions created by his meditative and concentrated repetition of the same hand movement. The drawing becomes a trace of an action, in which the body serves as a channel that connects the material with the spiritual.

[RUM 2421]

Att teckna världen

En bild kan vara ett kraftfullt verktyg för att kommentera sådant som inte låter sig sägas i ord. Den kan hjälpa oss att förstå och ifrågasätta vår samtid genom att visualisera komplexa idéer och motsägelsefulla betydelselager.

Teckningen har länge använts för att lyfta politiska, sociala och kulturella frågor, för att driva med makthavare och samhällsfenomen. Satiriska teckningar och karikatyrer är populära inslag i tidningar och visar på det som är skevt, löjligt eller falskt i omvärlden och mellan människor. Igenkänning är en viktig faktor, liksom humor, ironi och överdrifter. De får oss att skratta, också när ämnet är allvarligt, men skrattet kan fastna i halsen.

Att skapa alternativa världar som en motvikt till vår egen kan vara ett annat sätt att få oss att öppna upp för nya synsätt. Det är vad Ragnar Persson gör i *Kvällslivet vaknar och tar över*. Han börjar teckna i ena hörnet av pappret och fyller det sedan med sin speciella sagovärld, den fiktiva byn Vitvattnet. För Persson är tecknandet något som för oss alla samman: "Alla kan rita. Det är enkelt och kräver inga förkunskaper."

Drawing the World

An image can be a powerful tool for expressing what cannot be conveyed in words. It can help us understand and question our times by visualising complex ideas and layers of contradictory meaning.

Drawing has long been used to highlight political, social, and cultural issues, to mock those in power, and to critique social phenomena. Satirical drawings and caricatures are popular features in newspapers, pointing out what is wrong, ridiculous, or false in the world and between people. Recognition plays a key role, as do humour, irony, and exaggeration. They make us laugh, even when the subject matter is serious, but the laughter can catch in our throats.

Creating alternative worlds to counterbalance our own can be another way of opening our minds to new perspectives, and that is what Ragnar Persson does in *Night Life Wakes Up and Takes Over*. He starts drawing in one corner of the paper and then fills it with his special fairytale world, the fictional village of Vitvattnet. For Persson, drawing is something that brings us all together: "Everyone can draw. It's easy and requires no prior knowledge."

[RUM 2420]

Materiallets poesi

Tecknande är en sinnenas handling. Papperets yta under fingertopparna, doften av en nyväsad penna, raspet av dess udd, en lätt metallisk smak på tungan från blyertsdammet. Blyertsens hårdhet och hur du trycker pennan mot pappret bestämmer om märkena blir smala och ljusgrå, eller breda och svarta. Ibland blir de alldeles silverglänsande.

Kolstoff kan sväva lätt över papprets yta, eller smetas ut i mörka skyar. Akvarellpigment sprider sig tyst utmed papprets fibrer från den punkt där du satte ner penseln, tills det inte längre finns någon fukt kvar som för pigmenten framåt. Då stannar de upp och lägger sig tätare samman så att nyansen djupnar. I tuschteckningen däremot fäster pigmentet snabbare och tar en mer distinkt väg över pappret.

En teckning kan vara subtil, lika väl som storslagen och kraftfull. Den kan lämna pappret och bli ett skulpturalt föremål, eller vara en handling som berättar om mer än det som finns att se, som i Yoko Onos *Touch Poem*. Ta ett djupt andetag. Känner du doften av blyerts på papper? Utanför den här salen kan du sätta dig ner vid något av ritborden och teckna själv.

The Poetry of the Material

Drawing is an act of the senses. The surface of the paper under your fingertips, the smell of a freshly sharpened pencil, the rasp of its point, a slight metallic taste on your tongue from the graphite dust. The hardness of the pencil and the way you press it against the paper will determine whether the lines are narrow and light grey or wide and black. Sometimes they will have a silver sheen.

Charcoal can float lightly on the surface of the paper or be smudged into dark clouds. Watercolour pigments spread silently along the fibres of the paper from the point where you put the brush down until there is no moisture left to carry the pigments any further. Then they stop and settle closer together, deepening the hue. With ink, on the other hand, the pigment adheres more quickly and follows a more defined path across the paper.

A drawing can be subtle, or bold and powerful. It can extend beyond the paper to become a sculptural object or represent an act that conveys more than what meets the eye, as in Yoko Ono's *Touch Poem*. Take a deep breath. Can you smell the graphite on the paper? Outside this room, you can sit at one of the drawing tables and create a work of your own.